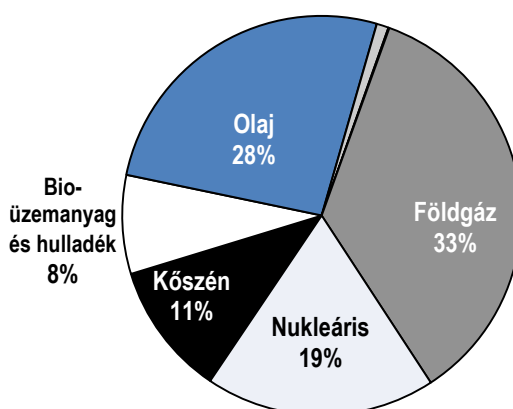

Fosszilis tüzelőanyagokat támogató intézkedések áttekintése: Magyarország

Az OECD „Fosszilis tüzelőanyagokat támogató intézkedések áttekintése” című jelentése a fosszilis tüzelőanyagok előállítását vagy fogyasztását támogató közvetlen költségvetési támogatásokat és adókedvezményeket tárja fel, dokumentálja és becsli meg az OECD-országokban és hat nagy partnergazdaságban (Brazíliában, a Kínai Népköztársaságban, Indiában, Indonéziában, Oroszországban és Dél-Afrikában).

Energiaforrások és piacszerkezet

Magyarország korlátozott mértékű saját fosszilis tüzelőanyag-erőforrással rendelkezik, hazai termelése pedig egyre csökken. A felhasznált olaj és földgáz mintegy 80%-át importálja, majdnem teljes egészében Oroszországból. A felhasznált kőszén körülbelül 90%-át belföldön termeli meg. A villamos energiát elsősorban nukleáris energiából és földgázból állítja elő, emellett a Magyarországon termelt villamos energia körülbelül egyötöde kőszénből származik. Ezen felül villamosenergia-ellátásának 31%-át importálja, főként a Szlovák Köztársaságból.

Összes elsődleges energiaellátás: 2014

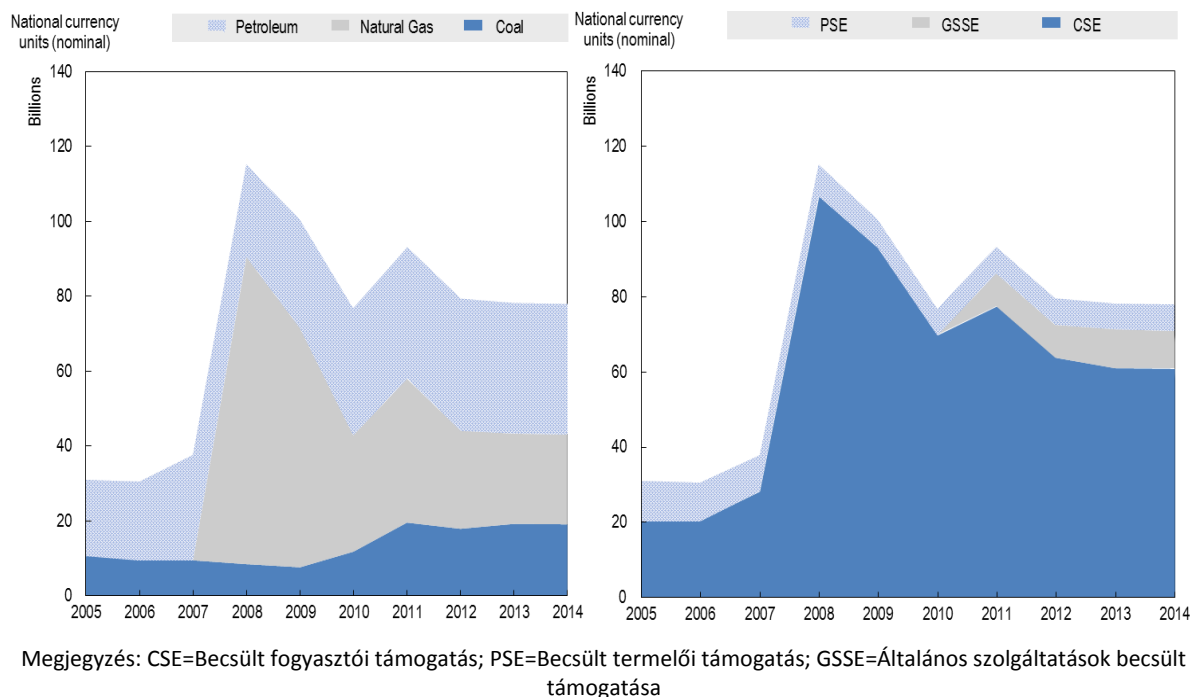
Source: IEA

Magyarország energiaszektorában egyaránt megtalálhatóak magán- és állami vállalatok. A korábban állami tulajdonban lévő MOL-t az 1990-es években privatizálták; a vállalat az upstream olaj- és gázipar legfontosabb szereplője, leányvállalata az FGSZ Földgázszállító Zrt. működteti a földgázszállító rendszert. Az állami tulajdonban lévő MVM Zrt. 2013-ban visszavásárolta az E.ON magyarországi földgáz-kereskedelmi és -tárolói üzletágát, így a hazai földgázpiac egyik legnagyobb szereplőjévé vált. 2016 végére az Első Nemzeti Közműszolgáltató (ENKSZ) szakmai irányítása alatt álló társaságok látják el a földgáz egyetemes szolgáltatásra jogosult (kis)fogyasztókat.

A magyarországi villamosenergia-szektor az állami tulajdonban lévő MVM uralja. Az MVM az ország villamosenergia-termelésének körülbelül 57%-át tartja kézben közvetlen vagy közvetett formában. Emellett tulajdonát képezi a Paksi Atomerőmű 100%-a, amely az ország egyetlen atomerőművének üzemeltetője; a korábbi átviteli rendszerirányító Országos Villamostávvezeték Zrt. 100%-a; a rendszerüzemeltető, valamint átviteli rendszerirányító és -tulajdonos MAVIR 100%-a; valamint a Vértesi Erőmű 100%-a. Többségi tulajdonosa több kapcsolt energiatermeléssel foglalkozó vállalatnak, illetve – leányvállalatain keresztül – a megbízható áramellátás biztosítása érdekében tartalék erőműveket üzemeltet. Az MVM egyik leányvállalata ugyanakkor az elektromos áram versenypiacának egyik piacvezető kereskedő vállalata.

Habár a kormány átültette a magyar jogrendszerbe az elektromos áram- és gázpiacokon a verseny megnyitására vonatkozó irányelveket, a piac eredeti szereplőinek kezében összpontosuló hatalmat nem sikerült visszaszorítani. Ezért ezeken a piacokon a hatékony verseny kialakulása korlátozott.

A fosszilis tüzelőanyagok támogatásai Magyarországon tüzelőanyag-fajtánként (balra) és támogatási mutatónként (jobbra)

Energiárak és adók

A kőolajtermékek és a kőszén árát a piac határozza meg Magyarországon. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal látja el a szabályozói feladatokat, illetve szabja meg a szállítási tarifák, valamint a nagy- és kiskereskedelmi értékesítés árait a villamos energia- és földgázzektorban. A kisfogyasztók szabadon választhatnak a szabályozott és a nyitott piac között. Minden tüzelőanyagot és energia-szolgáltatást a szokásos 27%-os általános forgalmi adó (áfa) terheli. A végfelhasználók számára a megfelelő földgáz-, a villamos energia- és a távhőárakat a szabályozott árképzési képletek biztosítják.

A támogatások legújabb fejleményei és tendenciái

A kőszéntermelés közvetlen támogatását Magyarország 2000-ben leállította, ugyanakkor – a versenyképtelen szénbányák állami támogatására vonatkozó EU szabályozással összhangban – a Vértesi Erőmű Zrt. 2011 és 2014 között támogatást kapott a keletkezett működési veszteségének fedezetére, továbbá 2011 és 2018 között a bányabezárás kapcsán jelentkező társadalmi és regionális problémák enyhítésével kapcsolatos költségeire. A Vértesi Erőmű Zrt. 2014. év végéig bezárta a Márkushegyi Bányüzemet.

Példák az intézkedésekre

Távfűtés csökkentett áfája

Magyarországon a távhő-értékesítésre kedvezményes áfa vonatkozik. Az ország hőtermelésének körülbelül 83%-át fosszilis tüzelőanyagok segítségével állítják elő.

Szénfillér támogatás (2016-)

Ez a támogatási rendszer olyan terheket tartalmaz, amelyeket a nem lakossági fogyasztók a villamos energia díjban fizetnek meg. Jelenleg a nem lakossági fogyasztók egy 0,25 HUF/kWh összegű díjelemet fizetnek.